

Noțiunea de scop ca element constitutiv al persoanei juridice

Asist. univ. dr. Smarandache Lavinia Elena

La constitution des sujets de droit du type des personnes morales entraîne des éléments volitionnels et des éléments légaux afférents à cette opération juridique. De même que les autres éléments constitutifs imposés par les normes - le patrimoine et l'organisation autonome -, le but de la création de telles entités juridiques met en évidence des aspects juridiques spécifiques, généraux et particuliers.

1. Preliminarii. Instituirea scopului ca element constitutiv al oricărei persoane juridice este realizată la nivel general prin reglementarea cadru oferită de dispozițiile art. 26 lit.e din Decretul nr. 31/1954. Existența și conținutul său pentru categoriile particulare de persoane juridice sunt determinate generic, prin legislația specială care le normează organizarea, funcționarea, modificarea și încetarea, stabilirea scopului fiecăreia în parte fiind asigurată la nivel individual prin actele de înființare, iar acolo unde este cazul prin regulamentele de organizare și funcționare. La nivelul doctrinei au fost identificate două accepțiuni ale noțiunii de scop al persoanei juridice. În sens restrâns, acesta redă obiectivul a cărui realizare se urmărește prin înființarea unui astfel de subiect de drept, fără precizarea obiectului de activitate, iar sensul larg cumulează atât scopul propriu-zis, formulat în acte normative, statute etc., cât și obiectul de activitate al persoanei juridice¹. Aparent, ideea relevantă ar fi aceea că, în raport de unghiul de abordare, distincția dintre obiectul de activitate și scopul unei persoane juridice transpare ca fiind preponderent de natură terminologică, în concretul anumitor forme juridice conținutul celor două concepte suprapunându-se. Dealtfel, însăși tratamentul normativ aplicat celor două noțiuni este de natură să producă confuzii, fiind reglementate, de la caz la caz, în mod singular sau asociativ, iar uneori de o manieră lapidară și insuficientă.

Mai mult decât atât, pentru anumite categorii de subiecte de drept² este consacrată distinct însăși noțiunea de *obiective*. În ceea ce ne privește, considerăm că acestea reprezintă o formă particulară, mai nuanțată, a scopului persoanei juridice, cu un grad de generalitate ridicat, inferior scopului dar superior obiectului de activitate, reprezentând de fapt o treaptă intermediară între cei doi termeni. Astfel, opinăm în sensul că analizarea scopului trebuie făcută prin intermediul obiectului de activitate, realizarea sa fiind posibilă în măsura îndeplinirii de către fiecare persoană juridică a însuși obiectului de activitate propriu. Pe cale de consecință, obiectul de activitate devine o concretizare a scopului. Mai mult decât

---

¹ E. Lupan, D. A. Popescu, A. Marga, *Drept civil. Persoana juridică*, Ed. Lumina Lex, București, 1994, p. 46 - 47

² De genul: cooperativa agricolă, asociațiile și uniunile societăților cooperative, partidele politice, unele structuri sportive, asociații și fundații

atât, scopul este cel care îl determină și delimitează, imprimându-i un caracter de subordonare. Cu toate acestea, înțelesul său de element constitutiv al oricărei persoane juridice, nu trebuie confundat cu obiectul de activitate propriu-zis sau cu mijloacele de realizare ale acestuia, el având o sferă de cuprindere ce le excede, care este conturată la nivel general, pe tipuri de persoane juridice, iar la nivel individual, pentru fiecare subiect de drept.

Indiferent de tipul persoanei juridice, unanim valabilă este obligația de nominalizare a obiectului de activitate și, de cele mai multe ori, implicit a scopului³, în structura actului de înființare, pentru anumite subiecte de drept fiind instituită reglementativ chiar o redare detaliată a activităților ce urmează a fi desfășurate și/sau a scopului înființării⁴.

2. Reglementare. Analiza actelor normative ce guvernează fiecare categorie de persoane juridice evidențiază tendința de a le stabili un scop general, al cărui caracter obligatoriu va circumstanța particularizarea sa în actele individuale de înființare ale fiecărui astfel de entități juridice prin care este asigurată constituirea, organizarea, modificarea și încetarea activității⁵.

Respectând nuanțele menționate anterior și luând în considerare sensul obiectului de activitate ca materializare a scopului, prezentăm succint o serie de consecințele pe care acesta le generează asupra persoanei juridice.

3. Mai întâi, contribuie la trasarea limitelor capacității de folosință, atât cea anticipată cât și cea deplină, în concordanță cu principiul specialității acestui tip de capacitate juridică, stipulat în art. 34 din Decretul nr. 31/1954, având o pondere semnificativă în special pentru persoanele juridice civile⁶. Referitor la persoanele juridice din sfera dreptului comercial, cel care asigură limitarea sub aspectele discutate este scopul acestora și nu obiectul de activitate.

4. Pe de altă parte, influențează întinderea puterilor organelor statutare ale persoanei juridice, cu precădere a celor care o reprezintă în raporturile cu terții și sancțiunile aplicabile acestora.

De regulă, în considerarea dispozițiilor Decretului nr. 31/1954, *persoanele juridice civile* vor fi angajate față de terți numai de actele juridice încheiate de structurile sale în limitele puterilor acordate, în exercitarea funcțiilor, și dacă sunt conforme scopului statutar. Orice situație contrară intră sub incidența sancțiunii de drept comun a încălcării unei cerințe imperative, respectiv a nulității absolute.

---

³ Dualitatea mențiunilor aflate în discuție este impusă de actele normative pentru persoanele juridice de tipul asociațiile de proprietari sau patronate.

⁴ Spre exemplu, statutul cooperativei agricole de gradul 2 trebuie să enumere precis și complet activitățile ce urmează a le desfășura, potrivit art. 11 alin. (2) lit.a din Legea nr. 566/2004, în timp ce pentru societățile comerciale, grupurile de interes economic sau societățile cooperative reglementările speciale cadru impun obligativitatea menționării obiectului de activitate, cu precizarea domeniului și a activității principale.

⁵ A se vedea în același sens E. Lupan, D. A. Popescu, A. Marga, *op. cit.*, p. 45

⁶ În considerarea opiniei exprimate în doctrină conform căreia "principiul specialității capacității de folosință trebuie reținut ca limită doar pentru actele juridice civile, iar nu pentru actele juridice în general, aparținând și altor ramuri de drept (...)subiectul colectiv de drept are capacitatea pe care normele acelor ramuri o determină". A se vedea Gh. Beleiu, „Capacitatea juridică a societăților comerciale din România”, în *Revista de drept comercial*, nr. 1/1991, p. 41

Uneori, regula este reluată și în legislațiile speciale: spre exemplu la societatea agricolă, persoanele împuternicite răspund față de societate pentru actele săvârșite cu depășirea mandatului⁷. Remarcăm existența unei singure excepții la grupurile de interes civile al căror regim juridic sub aceste aspecte, instituit de legea specială, este derogator, fiind similar cu cel al grupurilor de interes comerciale⁸.

În cazul *comercianților persoane juridice*, distinct de la o formă juridică la alta, aceștia pot fi angajați față de terți în mod valabil prin actele reprezentanților legali și atunci când aceștia acționează cu depășirea limitelor impuse de obiectul de activitate. Este cazul societăților comerciale, a societăților cooperative, precum și a grupurilor de interes economic⁹. Totuși, nici aceste persoane juridice nu vor fi angajate față de terți prin actele ce depășesc obiectul de activitate, ci numai persoanele care le-au încheiat, în situațiile în care dovedesc că terții cunoșteau sau, în împrejurările date, trebuiau să cunoască depășirea acestuia. Pentru primele două categorii de persoane juridice amintite este reglementată și situația neantrenată de răspundere pentru acestea, respectiv atunci când astfel de acte juridice depășesc limitele puterilor prevăzute de lege pentru organele care le-au încheiat. În schimb, în cazul grupurilor de interes economic este prevăzută normativ posibilitatea inserării în actul constitutiv a unei clauze, publicată în condițiile legii, care să stipuleze că antrenarea răspunderii grupului operează numai în cazul în care doi sau mai mulți administratori acționează împreună. În ceea ce privește societățile comerciale de persoane, sub aspectul desfășurării de către reprezentanți a unor activități ce depășesc sfera operațiunilor curente ale acestei categorii de societăți comerciale, derogarea admisibilă îmbracă forma instituită de art. 78 din legea lor cadru¹⁰.

5. În raport de absența sau prezența în actele de înființare a anumitor mențiuni cu privire la obiectul de activitate al persoanei juridice, sunt generate sancțiuni specifice, de genul:

- *nulitatea actului de înființare* pentru absența clauzelor privind obiectul de activitate și/sau a scopului persoanei juridice, această sancțiune fiind consacrată expres prin legile speciale incidente persoanelor juridice de tipul patronatelor, asociațiilor și fundațiilor constituite în baza Ordonanța nr. 26/2000¹¹;

⁷ Art. 38 din Legea nr. 36 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, publicată în M. Of. nr. 97/ 06.05.1991

⁸ Art. 141 din Legea nr. 161 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, publicată în M.Of. nr. 279/21.04.2003, cu modificările și completările ulterioare

⁹ A se vedea art. 55 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată în M.Of. nr. 33/29.10.1998, cu modificările și completările ulterioare, art. 20 din Legea nr. 1 privind organizarea și funcționarea cooperăției, publicată în M.Of. nr. 172/28.02.2005, art. 141 din Legea nr. 161/2003

¹⁰ Dacă un administrator ia inițiativa unei operațiuni ce depășește limitele operațiunilor obișnuite comerțului pe care îl exercită societatea, acesta trebuie să înștiințeze pe ceilalți administratori, înainte de a o încheia, sub sancțiunea suportării pierderilor ce ar rezulta din aceasta. În caz de opoziție a vreunui dintre ei, vor decide asociații care reprezintă majoritatea absolută a capitalului social. Operațiunea încheiată în contra opoziției făcute este valabilă față de terții cărora nu li se va fi comunicat această opoziție.

¹¹ A se vedea art. 7alin. (1) din Legea patronatelor nr. 356/2001, art. 6 alin. (2) și (3) și art. 16 alin. (2) și (3) din Ordonanța nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații

- *nulitatea persoanei juridice* care, de la caz la caz, se aplică cu limitări și circumstanțieri, dobândind un caracter de excepție. Spre exemplu, se regăsesc într-o astfel de situația entitățile juridice de tipul societăților comerciale, societăților cooperative și grupurile de interes economic. După cum s-a constatat și în doctrină¹², regimul nulității acestora are un caracter derogatoriu de la dreptul comun al nulității actelor juridice, în sensul că nu produce efecte retroactiv.

Sanctiunea nulității acestor subiecte de drept poate interveni numai după înmatricularea lor, dacă obiectul de activitate este ilicit sau contrar ordinii publice, ori dacă actul de înființare nu prevede obiectul de activitate.

Caracterul de excepție al instituției juridice a nulității persoanelor juridice rezidă și din faptul că sanctiunea va putea fi aplicată numai dacă neregularitatea invocată în cererea de anulare, exercitată în condițiile legii, nu a fost înlăturată înainte de a se pune concluziile în fond la Tribunal¹³.

În materia nulității grupurilor de interese civile se impun totuși unele mențiuni. Spre deosebire de grupurile comerciale, a căror nulitate invocată după înmatriculare poate fi evitată în condițiile legii, indiferent de cauza de nulitate, la grupurile civile tocmai *cauza caracterul ilicit sau contrar ordinii publice al obiectului* nu este de natură a înlătura declararea nulității grupului¹⁴. Concluzia relevată constă în aceea că orice grup de interes economic, înainte de înmatriculare, în privința actului de înființare și a actelor juridice încheiate până în acel moment, este supus regimului nulității de drept comun¹⁵, iar după înmatriculare acesta rămâne valabil dar numai atunci când cauza invocată constă în caracterul ilicit sau contrar ordinii publice al obiectului de activitate.

- *respingerea cererii de înregistrare a comerciantului sau a oricărei persoane juridice necomerciant în registrul comerțului* de către judecătorul delegat dacă, la exercitarea controlului de legalitate cu ocazia înmatriculării, este constatată prezența în actul constitutiv a unui obiect de activitate nepermis sau absența unei clauze cu privire la obiectul de activitate, iar acestea nu sunt remediate de asociați;

- *acțiunea în regularizare* pentru îndepărtarea neregularității sub aspectul obiectului de activitate, constatate după înmatricularea persoanelor juridice de tipul societăților comerciale, societăților cooperative și grupurilor de interes economic.. Diferența pentru aceste categorii se remarcă doar asupra termenului de la data înmatriculării în care poate fi exercitată, respectiv de 1 an pentru primele două categorii și de 6 luni pentru grupurile de interes economic¹⁶;

- *antrenarea răspunderii nelimitate și solidară pentru fondatorii, administratorii, reprezentanții societății, precum și primii membri ai organelor de*

---

¹² A se vedea, în materia societăților comerciale, I. Schiau, T. Prescure, „Nulitatea societății comerciale”, în *Dreptul*, nr. 8/2006, p. 108 -109

¹³ Art. 56 lit.c și f, art. 57-59 din Legea nr. 31/1990R, art. 142 lit.c și f, art. 143 - 146 din Legea nr. 161/2003

¹⁴ Art. 143 din Legea nr. 161/2003

¹⁵ A se vedea în acest sens și I. Băcanu, „Modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale”, în *Revista de drept comercial*, nr. 9/1997, p. 22

¹⁶ A se vedea și art. 135 din Legea nr. 161/2003, art. 48 din Legea nr. 31/1990R și art. 20 din Legea nr. 1/2005

conducere, de administrare și de control ai societăților, comerciale și cooperative, și grupurile de interes economic pentru prejudiciul cauzat prin neregularitățile cu privire la constituire, implicit cele referitoare la obiectul de activitate, remarcate anterior sau ulterior înmatriculării¹⁷;

- *respingerea cererii de înscriere în registrele speciale*, cu ocazia exercitării controlului de legalitate de către persoanele sau organele abilitate în acest sens în procedura de atribuire a personalității juridice pentru persoanele juridice necomercianți. Sancțiunea este susceptibilă de a fi aplicată acelor subiecte de drept pentru care reglementările speciale instituie obligativitatea menționării în actele de înființare a unor clauze cu privire la scopul și /sau obiectul de activitate, în această situație regăsindu-se majoritatea persoanelor juridice civile;

6. Pentru anumite categorii de persoane juridice este principalul sau unicul aspect în considerarea căruia prin norme imperative este fie impusă forma juridică exterioară de organizare în care respectivele subiecte de drept se pot constitui și funcționa legal, fie doar restricționată libertatea membrilor de a opta pentru o anumită formă juridică¹⁸;

7. În situațiile în care are o natură specială, induce obligativitatea dobândirii de autorizații, avize, acorduri, licențe, înainte de constituire sau de începerea efectivă a activității pentru anumite persoane juridice¹⁹;

8. Constituie regula în determinarea caracterului civil sau comercial al unei persoane juridice. În mod excepțional, forma juridică a unui subiect de drept și nu obiectul său de activitate îi poate determina natura juridică, derogarea fiind de strictă interpretare și enunțată expres în textul unor legi speciale. Exemplific în acest sens categoria societăților comerciale cu profil exclusiv agricol²⁰, a societăților comerciale de leasing imobiliar sau a societăților imobiliare pentru comerț și industrie²¹, când obiectul de activitate este integral sau în principal alcătuit din operațiuni civile.

Dealtfel, această deschidere manifestată la nivel legislativ, concretizată în extinderea sferei comercianților prin acceptarea indirectă și a unor subiecte de drept care au o formă juridică comercială și un obiect de activitate ce presupune și operațiuni civile, concordă cu evoluțiile contemporane ale dreptului comercial și materializează o soluție contrară celor conturate în mod tradițional în doctrina și jurisprudența sub acest aspect²².

---

¹⁷ A se vedea pentru detalii în materia societăților comerciale St. D.Cârpenaru, C. Predoiu, S. David, Gh. Piperea, *op. cit.*, p.137 - 138

¹⁸ A se vedea p. 286 - 293

¹⁹ A se vedea p. 162 - 163

²⁰ Potrivit art. 3 din Legii nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, formele de asociere simple în agricultură pot constitui societăți comerciale

²¹ Au ca obiect leasingul imobiliar cu destinație de locuință, respectiv achiziția sau construcția de imobile cu destinație comercială sau industrială, în scopul utilizării sau vânzării lor conform O.G. nr. 51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing,

²² Pentru opinii similare a se vedea D. Clotocici, Gh. Gheorghiu, „Operațiuni de leasing imobiliar”, în *Revista de drept comercial*, nr. 12/1997 p. 24, iar pentru opinia contrară Gh. Piperea, „Natura juridică a operațiunilor imobiliare”, în *Revista de drept comercial*, nr. 10/2000, p. 88 - 93

9. Pentru anumite categorii de persoane juridice ce au același obiect de activitate, legislația specială poate institui anumite incompatibilități. Spre exemplu, persoanele care au statutul de asociat, acționar, administrator, director executiv sau cenzor la o societate comercială nu pot deține calitatea de membru în consiliu de administrație la o societate cooperativă sau o cooperativă agricolă, atunci când aceste persoane juridice au același obiect de activitate²³;

10. În Proiectul de cod civil este întrebuițat ca reper la care se face raportare în stabilirea unor atribute de identificare a persoanelor juridice, art. 172 afirmând că “în funcție de obiectul de activitate, persoana juridică mai poate avea și alte atribute de identificare, cum sunt capitalul social, codul fiscal, contul bancar.

11. Este unul din criteriile clasice luate în considerare de textele doctrinare în realizarea clasificării persoanelor juridice în patrimoniale și nepatrimoniale. La structurile asociative cu scop nepatrimonial acesta generează efecte particulare asupra mai multor aspecte, în principal asupra eventualelor venituri și asupra regimului juridic al bunurilor existente în patrimoniul acestora. Totuși, caracterul nepatrimonial al scopului nu exclude posibilitatea pentru respectivele entități juridice de a desfășura implicit activități economice concrete sau sub forma înființării de societăți comerciale, dar circumstanțiază veniturile astfel obținute²⁴.

Nu în ultimul rând, fecem unele mențiuni și în ceea ce privește subordonarea valabilității scopului unor condiții cumulative. În acest sens, instituirea normativă a scopului drept unul din elementele constitutive ale oricărei persoane juridice implică, în vederea recunoașterii valabilității sale, conformarea sa la o serie de condiții cumulative, neconsacrate reglementativ explicit, dar conturate în literatura juridică, respectiv să fie licit, să fie determinat și în concordanță cu interesul public.

Relativ la scopul licit, reținem că acesta va fi astfel dacă este concordant dispozițiilor legale, generale și particulare, incidente. Va trebui să prezinte acest caracter atât prin natura sa, dar și din perspectiva realizării sale prin întrebuițarea unor mijloace exercitate în condițiile și cu respectarea obligațiilor aferente impuse de actele normative.

În acest sens, apreciem ca fiind o materializare a caracterului licit implicit respectarea de către persoanele juridice a condiției obiectului unic sau principal de activitate instituit expres pentru desfășurarea unor categorii de activități economice prin legi speciale aferente. Cu titlu exemplificativ, am în vedere: domeniul valutar-bancar; domeniul activităților aflate în administrarea Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare a căror reglementare este asigurată de dispozițiile Legii nr. 297/2004 privind piața de capital; domeniul burselor de mărfuri și societăților de brokeraj; domeniul profesiilor liberale; domeniul asigurărilor și/ sau reasigurărilor; domeniul activităților de creditare etc..

Referitor la caracterul determinat, reținem că scopul este determinat generic prin actele normative ce reglementează persoana juridică în calitatea sa de subiect de drept, concretizarea sa urmând a fi făcută în actul de înființare al fiecărui subiect de drept și, dacă este cazul, în regulamentele de organizare și funcționare, cu

---

²³ Art. 29 alin. (4) din Legea nr. 566/2004 și art. 47 alin. (1) din Legea cooperăției agricole nr. 1/2005

²⁴ Este cazul asociațiilor, fundațiilor, organizațiile sindicale

respectarea limitelor stabilite de legea specială pentru categoria căreia îi aparține. În acest sens, prezentăm câteva exemple legislative ce fac dovada celor afirmate anterior, având în vedere însăși clasificarea persoanele juridice în raport de criteriul scopului, respectiv în persoane juridice cu scop lucrativ și persoane juridice cu scop nelucrativ.

Astfel, *societățile comerciale*, așa cum a fost subliniat și în doctrină²⁵, au drept rațiune de a fi desfășurarea unei activități comerciale, unica lor finalitate fiind realizarea afacerilor care alcătuiesc obiectul propriu de activitate, prin desfășurarea de operațiuni juridice calificate de lege ca fiind fapte de comerț.

Potrivit art. 1 din legea cadru a societăților comerciale, acestea se constituie în vederea efectuării de acte de comerț. Astfel, obiectul său de activitate, menționat obligatoriu în actul constitutiv cu precizarea domeniului și a activității principale, de regulă va avea un caracter comercial, fără a exclude posibilitate efectuării de acte juridice civile²⁶.

O serie de activități, prin natura lor specifică, sunt reglementate prin acte normative speciale și nu pot constitui obiectul de activitate decât pentru anumite forme juridice de societăți comerciale (de genul instituțiilor de credit, societăților de asigurări sau de investiții etc.). De un regim similar beneficiază și scopul înființării acestora, în sensul unei normări asigurate pentru fiecare astfel de categorie în parte.

Scopul înființării *grupurilor de interes economic*, deși este patrimonial nu poate consta în realizarea de beneficii proprii, ci numai în facilitarea sau dezvoltarea activității economice a membrilor săi, precum și a îmbunătățirii rezultatelor activității respective²⁷. Singura destinație a eventualelor beneficii obținute la finele unui an financiar este materializată în distribuirea lor către membrii săi cu titlu de dividende, fie în cotele stabilite în actul constitutiv, fie în părți egale, în absența unei mențiuni în acest sens.

Obiectul său de activitate trebuie să fie economic, însă licit și determinat în cuprinsul actului constitutiv prin precizarea domeniului și a activității principale, precum și a naturii comerciale sau necomerciale, în raport de opțiunea membrilor săi. De asemenea, activitatea grupului va avea întotdeauna doar un caracter accesoriu față de activitatea economică a membrilor, fără însă ca grupul să poată înlocui sau substitui activitatea acestora.

Interzicerea expresă inclusiv a exercitării, în mod direct sau indirect, a unei activități de administrare ori de supraveghere a activității membrilor săi sau a unei alte persoane juridice, în special în domeniile personalului, finanțelor și investițiilor, a fost apreciată în doctrină²⁸ ca o negare a unui rol de coordonator al grupului pentru persoanele juridice membre, având drept scop menținerea

---

²⁵ A se vedea și D. Lupașcu, „Obiectul de activitate al societăților comerciale”, în *Dreptul*, nr. 7/1993, p. 23

²⁶ Pentru detalierea aspectelor a se vedea St. D. Cârpenaru, C. Predoiu, S. David, Gh. Piperea, *op. cit.*, p. 3 - 12

²⁷ Art. 118 alin. (1) și alin. (5) lit. a, art. 165 din Legea nr. 161/2003

²⁸ A se vedea M. Buzilă, O. Ciurea, „Grupurile de interes economic în legislația română - aspecte generale”, în *Revista de drept comercial*, nr. 7-8/2003, p. 256

caracterului de structură de cooperare al grupului și asigurarea independenței oragnizaționale și financiare a membrilor.

Societatea cooperativă este rezultatul asocierii făcute în scopul promovării intereselor economice, sociale și culturale ale membrilor cooperatori, fiind deținută în comun și controlată democratic de către membrii săi, în conformitate cu principiile cooperatiste. În vederea realizării scopului pentru care s-a constituit, societatea cooperativă poate desfășura orice activități permise de lege, fiind însă supuse regimului de autorizare prevăzut de legislația specifică în vigoare²⁹.

Legea cadru nr. 566/2004 configurează scopul *cooperativelor agricole* sub forma promovării intereselor membrilor cooperatori, în conformitate cu principiile cooperatiste, în acest sens acestea urmând să exercite o activitate economică, tehnică și socială în interesul privat al membrilor săi. În cadrul acestora, cooperativele agricole de gradul 2 au ca scop integrarea pe orizontală sau pe verticală a activității economice desfășurate de acestea și autorizate în conformitate cu prevederile legale. În statutul acestora, dar nu și în actul constitutiv, va fi inserat în mod obligatoriu obiectul de activitate, cu enumerarea precisă și completă a activităților comerciale pe care urmează să le desfășoare. O particularitate o reprezintă posibilitate de a desfășura activități numai într-un singur domeniu, neputând avea un obiect de activitate mixt.

Organizațiile sindicatele, sunt constituite în *scopul* apărării drepturilor prevăzute în legislația națională, în pactele, tratatele și convențiile internaționale la care România este parte, precum și în contractele colective de muncă și promovării intereselor profesionale, economice, sociale, culturale și sportive ale membrilor acestora.

În statutul acestora trebuie inserat scopul constituirii, iar în vederea realizării acestuia au dreptul să folosească mijloace specifice recunoscute normativ, să dobândească cu titlu gratuit sau cu titlu oneros orice fel de bunuri mobile și imobile necesare realizării scopului, dar și să desfășoare diverse activități și să exercite atribuțiile reglementate de legea cadru în condițiile stipulate în statut³⁰.

În materia *asociațiilor și fundațiilor*, constituite în baza O.U. 26/2000³¹, în ambele cazuri scopul altruist, însă nu neapărat caritabil, impune desfășurarea, în principal, a unor activități care nu urmăresc realizarea de profit, distribuibil sub formă de dividende. Activitățile economice permise normativ pot fi efectuate fie în mod direct, cu caracter accesoriu și în strânsă legătură cu scopului principal, fie prin înființare de societăți comerciale, ca o formă de a obține venituri necesare

²⁹ Art. 8 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1/2005

³⁰ Art. 25, art. 27 - 31 din Legea nr. 54/2003 privind sindicatele, enunțul acestor dispoziții fiind mai complet în raport de vechea reglementare a acestor structuri asociative. A se vedea și A. Ungureanu, „Considerații privind noile reglementări cuprinse în Legea sindicatelor nr. 54/2003”, în *Revista de drept comercial*, nr. 4/2003, p. 41 - 42

³¹ Pentru diversele tipuri de persoane juridice constituite potrivit legislațiilor speciale sub forma asociațiilor sau fundațiilor reglementate de O.G. nr. 26/2000, scopul propriu este stabilit prin respectivele acte normative. Spre exemplu, *asociația profesională constituită de către societățile cooperative*, în conformitate cu prevederile O.G. nr. 26/2000 are drept obiect de activitate informarea, documentarea și perfecționarea profesională a membrilor cooperatori, precum și acțiuni promoționale pentru serviciile și produsele proprii

finanțării, dividendele obținute dacă nu sunt reinvestite în aceleași societăți comerciale, urmând în mod obligatoriu a fi utilizate pentru realizarea scopului³². Astfel, în timp ce scopul asociațiilor constă în realizarea de activități în interes general, al unor colectivități sau, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial al asociațiilor, fundațiile urmăresc realizarea unui scop de interes general sau, după caz, al unor colectivități³³.

Sub sancțiunea nulității absolute, actul constitutiv identifică scopul la înființare al acestor persoane juridice în mod explicit și concret, iar statutul reia și detaliază atât scopul cât și obiectivele, în sensul unei determinări precise a obiectului de activitate și a mijloacelor prefigurate de membrii pentru realizarea scopului. În plus, posibilitatea schimbării scopului unei fundații pe parcursul funcționării sale este supusă unor condiții speciale, în considerarea rolului ce revine acestui element constitutiv. Astfel, schimbarea este rezervată exclusiv fondatorului sau majorității fondatorilor în viață, iar în cazul în care aceștia nu mai sunt în viață, va putea fi făcută numai cu întrunirea votului a patru cincimi din numărul membrilor consiliului director și în toate cazurile, numai dacă scopul a fost realizat în totalitate sau în parte ori dacă acesta nu mai poate fi îndeplinit³⁴.

Pe lângă fundațiile tipice, create prin alocarea unui patrimoniu, dispozițiile art. 15 alin. (3) din legea cadru reglementează și o categorie specială, inițial nesemnificativă patrimonial, al căror unic scop îl constituie colectarea de fonduri care să fie puse la dispoziția altor asociații sau fundații, în vederea realizării de programe. Absența caracterului exclusiv al scopului este susceptibilă de sancționare cu dizolvarea prin hotărâre judecătorească.

Patronatele sunt înființate în scopul obținerii de profit în condiții de concurență, acesta urmând a fi menționat alături de obiectul de activitate în statut, sub sancțiunea nulității. În vederea realizării scopului legea cadru trasează patronatelor o serie de direcții pentru activitățile pe care le poate efectua³⁵.

Din domeniul profesiilor liberale, fac referire la *societatea civilă profesională cu răspundere limitată* a cărei lege cadru nu face precizări exprese asupra scopului acestora, motiv pentru care apreciez că, fiind o formă de exercitare a profesiei de avocat, scopul general recunoscut avocatului, respectiv cel de promovează și apără drepturile, libertățile și interesele legitime ale omului, își conservă valabilitatea.

Obiectul de activitate al *societății agricole* este delimitat prin intermediul definiției legale la exploatarea agricolă³⁶ a pământului, uneltelor, animalelor și altor mijloace aduse în societate, precum și realizarea de investiții de interes agricol. Actul de constituire și statutul vor cuprinde și obiectul de activitate, cu o

---

³² A se vedea și R. Dimitriu, „Reflecții privind asociațiile nonprofit în perspectiva unei noi reglementări”, în *Revista de drept comercial*, nr. 6/1997, p. 73 - 74

³³ Art. 4 și art. 15 alin. (1) modificat de O.G. nr. 26/2000

³⁴ Inclusiv autorizarea cererii de înregistrare a acestei modificări este supusă unei proceduri speciale

³⁵ A se vedea art. 10-13 din Legea patronatelor nr. 356/2001

³⁶ Sensul acesteia este potrivit art. 5 alin. (1) al Legii nr. 36/1990 cel de ”organizarea și efectuarea de lucrări agricole și îmbunătățiri funciare, utilizarea de mașini și instalații, aprovizionarea, prelucrarea și valorificarea produselor agricole și neagricole și alte asemenea activități”

enumerare a activităților ce constituie obiectul societății și o delimitare teritorială a ariei de activitate.

Referitor la scop, deși acesta nu este stipulat expres în normele specifice aplicabile, trebuie precizat în contractul de constituire și statut. În literatura de specialitate³⁷ a fost exprimată opinia potrivit căreia acesta prezintă un caracter lucrativ, deoarece societatea urmărește satisfacerea intereselor economice ale membrilor săi. Practic scopul urmărit de societatea agricolă este acela de a folosi serviciile prestate sau utilizate de asociați în operațiuni sociale care produc economii sau beneficii.

Relativ la condiția concordanței cu interesul public impună scopului considerăm ca necesare unele precizări. Aprecierea acestui raport de conformitate este inevitabil marcată de însăși ambiguitatea noțiunii de interes public, generată de lipsa unei definiții explicite care să precizeze conținutul acestei sintagme. În ceea ce ne privește opinăm în sensul că absența este justificată de gradul ridicat de generalitate pe care îl implică acest concept, referindu-se la chestiuni de regulă cu potențial de a afecta un număr considerabil sau toți membrii societății, de varietatea raporturilor juridice cărora le este incident și de conotațiile pe care le poate dobândi contextual la un moment dat în timp și spațiu. Astfel, interesul public se conturează drept un concept flexibil ce antrenează o pluralitate de factori, la rândul lor variabili, pentru realizarea unui efect constând în protejarea colectivității în general.

Abordat sintetic, independent de orice problemă de interpretare pe care ar putea-o ridica, scopul persoanei juridice consonant interesului public apare ca o necesitate și implică în concret corelarea a însuși interesului privat al acestui tip de entități juridice cu interesul public. Într-o accepțiune generică, considerăm că interesul privat este redat în mod abstract prin scopul urmărit și transpus normativ și convențional pentru fiecare astfel de subiect de drept, iar în mod practic de activitățile concrete desfășurate și de impactul acestora în plan social, exterior persoanei juridice. Mai mult decât atât, opinăm că această conformitate dezbătută reprezintă însăși corolarul primelor două condiții cărora le este circumstanțiat scopul, respectiv numai în măsura în care acesta este licit și determinat prezentând potențialitate de fi și conform interesului public. În concluzie, fluiditatea noțiunii de interes public amprentează implicit raportul în care se află cu scopul persoanelor juridice, o apreciere corectă și conformă a acestuia cu realitățile contemporane presupunând o analiză particularizată pentru fiecare persoană juridică în parte.

---

³⁷ Al. Țiclea, N. Băbeanu, „Constituirea exploatațiilor agricole-societăți cu personalitate juridică conform legii nr. 36/1991”, în *Revista de drept comercial*, nr. 7-8/2004, p. 76